

שיח שרפי קודש

בהחזרתה הזה אשר שלח לי שאר בשרי הרב הגאון הגדול מעוז ומגדול פאר החכמים נזר הרבנים מופלג ביוחסין מפורסם בכל אפסים בחיבוריו היקרים כקשית מוה"ר צבי יחזקאל מיכלזאהן שליט"א האבד"ק פלונסק נעת בועד הרבנים לעדת ווארשא אשר נשלח לו משאר בשרי הרב הג' הר"ש האבד"ק טלאדאדווע שליט"א והוא ה' מחסידי הגאון הקדוש הר"א מסאכטשוב וצללהיה אשר שמע בעצמו וגם קיבל מחסידים נאמנים ורשם עלי ספר שלא נשכח ונמצא בתוכו כמה מאות דברים נפלאים העומדים ברומו של צולם מהצדיקים הקדושים זכותם יגן עלינו. היינו מפרשיסחא, ומקאצק, ומגור, מאלכסנדר, ומטשעכינאוו, ומראדומין, ומגאסטינין, ומסאכטשוב, ומסטריקוב, ומווארקא, ועוד מהרבה צדיקים הקדושים דברים נוראים אשר עוד לא שמעה און בזמננו זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

והנני באחי להודיע, בכל מקום שנמצא בהחזרתה הזה לשון אדומ"ר וצללהיה או אדומ"ר שליט"א, כוונתו על הגאון הקדוש הר"ר אברהם וצללהיה מסאכטשוב, ובמקום שנזכר סתם הרב שליט"א מסאכטשוב או הרב זצ"ל, הוא ה' רב בסאכטשוב ונכד לה"ק הר"ר וואלף מסטריקוב וצללהיה, והה"ק ה' אלעזר מסאכטשוב וצ"ל הוא נזכר בפני עצמו בשמו הקדוש, וכמה פעמים שכתב בזה הלשון מר' בונם שמעתי, זה ה' בונם זצ"ל, ה' מחסידי קשישא, וה' מלמד בסאכטשוב, וה' יודע הרבה, וכתב בשמו פה שמע ממנו:

יום כפור אינו חל כנשבע לבטל את המצוה ואם נימא שהכנה לבד היא למה אינו חל, ואדמה שאמר משם אדמ"ר וצ"ל כי הרשב"י אומר שחל שבועה על הכנה, ולבד מזה לא מצינו שהכנה יהי חיוב קודם חלות המצוה (ואינו זוכר מה תירץ על והכינו את אשר יביאו) והקשה הה"ק ר' שמואל וצ"ל הא דשלשים יום קודם חת הפסח זקוק לבשר, תירץ אדמ"ר וצללהיה דרך דרבנן הוא ודיבר הרבה מזה:

(רס) שמעתי מר' אשר גוטמאן ששמע מצעה מחסיד א' שהי עובר אורח ויש לסמוך עליו כי בר סמכא הוא שהיות בעת שנסע הרבי מביאלא לווארקא ה' לו סטאנציע בבית המדרש כי ה' בית המדרש גדול ויחרו לו חלק בית המדרש בעבורו, ובבוקר לא רצו האברכים החסידים לאמר ברכות ותפלת מפני מי הנשילת

ידים

רעט) שמעתי מאבי שליט"א כי לא"ז וצ"ל בע"מ מדרש כתובה נתנו עליו דלטורא בענין גט ססיד, והוכרח לכתות רגליו לווארשא ליתן הצטרקות לפני הנובערנאטער, ונסע דרך ווארקא וביקר את הרה"ק ה' יצחק וצללהיה, וסיפר לו המעשה, ואמר לו הר"ר יצחק וצללהיה שילין אצלו, ולמחרת צוה אותו לנסוע לביתו והוא יעשה השתולות עברו וכן ה':

רעט) שמעתי מר' העניך יעבץ בעל חוקע דשה סאכטשוב. ששמע אצל השלחן ערב יום הכפורים שמעין ופיקפוק הק' אדמ"ר ר"א וצללהיה אם אכילת ערב יום כפור שנקרא עינוי, אם הוא רק הכנה לעינוי דמחר כמשמעות הטור ופי' הסיו, או שאכילה גופה מצוה היא, מהרמב"ם ששמע שגם מצוה היא ויחידות לבד הכנה, שפוסק הנשבע להתענות בערב

שיח שרפי קודש

86

ולא אמרו אין כאלקינו אחר התפילה
ולא עלינו לשבח:

(רפג) שמעתי כי אדומ"ר וצללה"ה
אמר לא' שרצה ליתן
שם לבתו הילדה בימי חול אמר שמי
שלא ידע טעם וסוד של שבת ולא ידע
טעם וסוד של נתינת השם האיש ההוא
נזחן שם בימי חול ומאוד הי' מקפיד
על זה:

(רפד) גם שמעתי משפואל מאיר שאמר
אדומ"ר שמקור מוצא של
מנהג לעשות בעשייתו לחתן בשבת
קודש קודם חתונתו נובע מירושלמי:

(רפד) שמעתי מהרב משם דודו משה
לאסמאן שזקינו הנאון
הקדוש ר' וואלף זצ"ל מסטריקוב
בכל פעם שנסע דרך עיר סאבאטא
הי' לו סטאנציע בבית אביו ויהודו לו
חדר בעבורו ופעם אחת קנה מטה
משורת עכו"ם והכין המיטה הנאה בצורה
ר' וואלף זצ"ל, וכאשר עבר הגה"ק
הסיד דרכו לבית אושפיזא שלו כנהוג
ובלילה שמעו אנשי הבית שנוצר
בהחדר והולך אנה ואנה ולמחרת נודע
להם שלא הי' ישן בהמיטה רק השכיב
עצמו על הקנאפע שהי' עומד שם:

(רפה) גם שמעתי מר' בונם שאדמו"ר
וצללה"ה אמר שעוד לא
שכת אף תיבה אחת מה שלמד
מקאצק:

(רפו) גם שמעתי מהרב דפה שר'
מענדיל גענוזער חתן ר'
חיים ליפשיץ סיפר לו שהגה"ק ר'
וואלף זצ"ל מסטריקוב הי' בכפר
של חותנו ר' חיים עליו השלום בקיץ
לשאף רוח צח ופעם אחת הי' ר'
מענדיל צריך טבילה בשחרית ובכנס
ר' מענדיל לחדר הגה"ק הנ"ל קודם
שנכנס להמקוה לטבול עצמו ועמד אצל
התנור ושאל הגה"ק הנ"ל מי מלכלך
התנור (בלע"ז ווער מאדועט איין דעם
אויבער)

ידים שחרית שנטל עצמו שם הירדים
בכלי והי' עומד שם עדיין הכלי על
כן אמר הרבי מביא"ל להחסידי האורח
הלז הלא אתה עובר והולך ובא בין
החסידים תאמר להם בשמי שאין צריך
להרחיק מנטילת ידים שחרית ונוכל
לאמר דברים שבקדושה מנגד מי
הנטיילה, ועתה נדפס סי' חיי אדם עם
פירוש תוספות חיים ומביא בשם הרבה
גדולים שפוסקים כן, ומר' יעקב
אהרן קאנסטאנטינער שמעתי שבסי'
דברי חיים מצאנו מובא גם כן כך
אלא שהוא אמר לו שאין הלכה כך:

(רפא) שמעתי מר' מענדיל ששם
מהנאון ר' יוסף ענגיל
הגר בבענדין חסיד דפה שסיפר בעת
שהלך החת"ס ברגליו להגאון הק' ר'
נתן אדלער ללמוד אצלו פגע בו על
הדרך עכו"ם א' שהכיר בו שהוא עמלק
ושונא ישראל ורוצח הוא. על כן הרג
אותו החת"ס וכאשר בא לר' נתן
אדלער שאל אותו איזה מצוה בא
לידו וקיימו כי קרן עור פניו וסיפר לו
המעשה, האדמו"ר אמר על החת"ס
שהי' החת"ס חסיד דקאצק בפה מלא
כי כל ספריו והנהגותיו מלא חסידות
המה:

(רפב) בין"כ דהאי שתא שהי' ביום
שבת קודש היינו אומרים
בבית המדרש דאדמו"ר זצ"ל ביצלה
ויבוא ביום השבת הזה וביום הכפורים
הזה וביום כליחות העזון הזה, וביום
טוב מקרא קודש הזה, ודלגנו גם
הפיוטים המובאים בסידור כל בו נוסח
ספרד מהתחלות מורה טהאים עד היום
יכתב בספר וגם דלגנו אל תירא יעקב
עד גמירא, ולא אמרו כופר פדיון נפש
במוסף ולא אשא דעי למרחוק עד ובכן
את לחשי, ולא אמרו ובכן לגולא עליהם
אשר אימתך עד ליושב תהלות וסוף
הסליחות ודוד עבדך עד גמירא דלגנו,

שיח שרפי סודש

מד 87

ואמר לאשתו האי' לך הכיס אם יבוא השררה תחזיר לי, ואני מוכרח ללך לבית המדרש להתפלל ובחזירתו לביתו פגע העגלה הנזל עם ר' לייב ושאל אותו ר' לייב אם כבר השיג חובו והשיב לא והלך לביתו ושאל את אשתו אם השררה הי' והשיבה לא, ומנה המעות והי' מכון כמעות אשר ללווה, והבין שזאת הי' החזרה והלך להשק לבשר את ר' לייב שכבר השיג התשלומין ואמר לו ר' לייב עתה שעת הכושר לישראל ממני דבר ואעשה לך, ושאל ממנו להראות לו את א' מליו צדיקי הדור אמר לו ר' לייב אם כי הקשית לשאול על כל זה מוכרח אני למלות חפצך על, כן לך לביתך והכן לך על הדרך מזונות על איה ימים ונסע עמו ונסעו ועברו דרך עיירות רבות עד שבאו לעיר אחת ועמדו מחוץ לעיר ואותו צוה ר' לייב ללך בהעיר ולשאל על רחוב אחד וברחוב ההוא ישאל עצמו על לאטניק אחד שמתקן מלבושים ומניח לאטניק ויקרע כסותו כדי שהוא יתקן אותו וכן עשה וקרע קרע גדול לשהות יותר בהחדר כדי שיוכל להודיע הכל וכאשר בא לפני בית הלאטניק ראה שעומד מרכבות צב לפני הבית ושאל את בעל הבית איי חדר הלאטניק והראה לו ונכנס להחדר ראה יושב שם הלאטניק וגם רב אחד עם כובע סוביל ומלבוש וחלוקא דרבנן עלי' ושאל אותו הלאטניק מה חפצך השיב כי נקרע כסותו על כן רוצה שיתקן אותו וכאשר תיקן המלבוש הניח האברך ריכ א' ושאל אותו הלאטניק בתמחון הלא כל החיקון שווה לצרך איה קאפי והוא נותן לו כפל כפלים ולא רצה לקבל אך הוא אמר על שהוא צובר אורח ויזדמן לו תוממי לתקנו שזה לו הכל ולא רצה לקבל רעשט וגם הוא לא רצה לקבל המעות והרב שישב שם הכריע כיון

שדא

אויבען וחנה ר' יעקל מארגינשטערין שהי' שם לא הבין מה ירמוון הדברים האלה והי' כחידה סתומה בעיניו אך הוא ר' מענדיל הניש שעליו יסובב הדיבור על כן יצא לחוץ:

רפח) גם סיפר בעת שנסע הגה"ק מהכפר לביתו והלך כל אחד לקבל ברכת פרידתו ממנו וכל אחד הזכיר עצמו בהקדושתו אשר הושיט לו והוא ר' מענדיל חשב מה להזכיר עצמו כי בבית חותנו לא חסר לו כלום ואחר כך שם אל לבו, הכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה שבהיכל וכתב קהיטעל ונתן לו ואמר לו הגה"ק אותן הדברים עצמו מה חסר לך הלא כל טוב חותנך בידך:

רפח) סיפר שסמך לבאָרדיטשוב הי' דר אברך אחד בן תורה והי' לו חנות של בשמים והסחורה הביא מבאָרדיטשוב פ"א הי' צריך לסחורה וקניב מעות איהו מאות ריכ והלך לשוק לשכור עגלה אחת ונעץ עגלה אחת ויהודי וזה הי' הה"ק ר' לייב שרה"ס זכיתו יגן עלינו שדרכו והנהגתו הי' תמיד לסבב בעירות אודות פדיון שבויים גם החזיק צדיקים נסתרים ושאל להאברך מה אתה מבקש וסיפר לו שרצונו לנסוע לבאָרדיטשוב אודות סחורה והציע לפניו ר' לייב להלות לו המעות על זמן מוגבל והי' קשה בעיני האברך הדבר אך על כל זה לא הי' יכול להמרות את רצון ר' לייב והלוח לו ואמר לו ר' לייב אם יש לו עוד מה למכור והשיב לו הן ויעץ לו למכור מה שיש לו והלך לביתו ולאשתו אמר שלא הודמן לו עגלה על כן לא נסע כי ירא עגלות לה הדבר וכאשר הגיע זמן התשלומין בא אליו שרה א' וקנה ממנו צשמים ושילם ושכח כיס עם מעות והלך לו אחר כך מצא האברך הכיס ויצא החוצה וחפש את השררה בכל העיר ואיננו

שיח שרפי קודש

מיכלי וצלה'ה לא אכילה ולא שתי
אנו רוצים רק להניח אותנו לשבות
כאן ונתרצה להם רק באופן שלא יברכו
בקול רם ולא להשמיץ תולדתו ברבים
כי על ידי זה ירגילו מנהג הרע אורחים
בביתו, וכאשר בא אחר כך להבעש"ט
זי"ע שאל אותו באיזה מקום שבת שבת
וסיפר לו, אחר כך כאשר חזר לביתו
פגע באשת היהודי הנ"ל עומדת עם
עגלה לפני העיר ובעלה מת מוטל על
העגלה ובהעיר שמחה וששון שיש להם
מה שרצו ודרשו סך גדול מחיר קבורה
ולחשה האשה להרב ר' מיכלי וצ"ל
שירע שבפלה ה' צדיק גדול ונסתר,
וא' בעיר שהי' בעל מכנים אורח ה'י
הכל על החזקתו, והרבה צדקות עשה,
רק הכל בצניעות ובהסתר ועשה צוואה
שלא יעסקו בקבורתו טבולי יום, ונדה
לא תגע בו רק כאשר יבוא העגלה
להעיר ואותן שני אנשים זרים שיבואו
לנגד העגלה הם יעסקו בו, והלך הירר
מיכלי וצ"ע להעיר וסיפר להם ויתמוגגו
כולם מופחד, וכן ה'י כאשר בא העגלה
להעיר באו שני אנשים, והתעסקו בו
ואמר הירר מיכלי וצ"ע שאחד משני
האנשים ה'י אליהו ע"כ:

רצא) אדומ"ר וצ"ל אמר על השלחן
שמחת בית השואבה,
ההבדל בין שמחה לששון שמחה הוא
פנימית בתוך הכלי כפי מדת הכלי כפי
מה שהוא אדם לששון הוא חוץ להכלי
שלא כדרך הכלי ומים אין לה צורה
וגוון והוא גם כן חוץ להכלי כיון
שאינה נתמצצם בהצורה ומים נקרא
תשובה ותשובה הוא גם כן חוץ לדרך
הטבע צריך להיות, על כן כתיב ושבתם
מים בששון ע"כ, הנענועים נהג אדמו"ר
כהר"ש-ע ואגודת הלוכל ג' קשרים
עם מה שאיגדין הג' מינים ולא כהרב
מליסא בדה"ת שמונה הג' קשרים חוץ
מה שאיגדין הג' מינים ובהיר קודם
התפלה הסירו הטבעת מעל הלוכל:

שמעתי

שהיא שה' לו על כן יקבל הלאטניק
הכפית וחזר האברך ר' לייב וסיפר
לו המעשה ואמר לו ה'י ר' לייב
שהרב הוא ה"ק מאטילי מטשערנאביל
וצ"ל ונסעו לביתם:

והנה באדעס ה'י שוחט אחד ושמו
ר' משה ולפת זקנתו
עשה לו אכסניא והוא גפע לר' מאטילי
וצלה'ה מטשערנאביל וצ"ע והיהודי
האורח הנ"ל דיבר עם בעל האכסניא
מהמעשה הלו וסיפר לו בעל האכסניא
שהוא כבר יורד מהמעשה והוא שאל
להממשט אידותה וסיפר לו הממשט
שהוא ה'י עם ר' מאטילי ואותו שאל
האברך אודות הלאטניק ובין כך שמע
ר' מאטילי איך שהם מדברים מהמעשה
הלו ופתח ואמר שקר לא אמר ה'
מאטילי אך ר' נחום'ס א זוהן כך
סיפר לו בעל האכסניא להאורח הנ"ל:

רצ) עוד סיפר האורח הנ"ל שסמוך
לעיר אחת לקח יהודי אחד
כפר על דוערזאווה על ג' שנים והתנה
עם השררה שלא יניח אצלו שום יהודי
להכפר וטוחרי הציר קצלו אותו
והחליטו ביניהם שכאשר יגמר הזמן
המובל יעשו השתדלות שלא יקח עוד
היהודי הנ"ל הדוערזאווה ובין כך ובין
כך נסע הרבי ר' מיכלי מזלאטשוב
להבעש"ט וצ"ע דרך כפר הנ"ל וה'
ביום ערב שבת קודש וגשבר אופן
העגלה ולקח הבעל העגלה האופן על
שכמו והלך להכפר לתקנו ועם העגלה
לא ה'י ראשי לנסוע להכפר כי אסור
דריסת הרגל ליהודי וכאשר תיקן האופן
וגסע מעט הלאה נשבר האופן הב' עד
שה'י השבת הולך ובא ואמר הר"ר
מיכלי וצ"ע יעבור עלי מה ולא נחלל
שבת רק נסע להכפר לשבות שמה
ולהשומר נתן דבר מה להניח לו לנסוע
להכפר, וכאשר באו צעק היהודי מי
הביא אתכם הנה וביקש אותו הר"ר

המעות על כן יעצו להם עצה בדרך שחוק שימששו את הרי"ר הירש לרבי והם יהי' משמשים ובדרך זה יקבצו מעות וכן עשו ונתאספו אליהם אנשים כי שמעו כי רבי בא. אחר כך אמר הה"ק ר' איציקל כמה ירצה הרי' הירש שיתן לו ב"ז והשיב לו מאה טאלער אחר כך כשבאו לביתם דרש אביהם אצלם מהדברים אשר ראו אצל הה"ק ר' מענדילי מרומינאב וסדר הנהגתם על הדרך וסיירו לו כל הנהגתם על הדרך, וגם דרישת המשרת מה"ר איציקל בעבור ב"ז וגער אותו על שלא הבטיח לו הסך וצוה את הה"ק ר' איציקל לחזור אליו ולהבטיח לו וכאשר בא אצלו ורצה להבטיח לו הסך אמר לו הה"ק ר' הירש משרת זכותו יגן עלינו או כאשר דרשתי הסך הייתי רבי, עתה אינני רבי, לא רצה לקבל ולהבטיח לו ב"ז ועד יום פטירתו לא הי' לו להה"ק ר' איציקל בנים לא עלינו:

רצו עוד שמעתי ממנו, התורות יקותיאל הי' מתחילת מאנשי הגאון מוילנא פעם אחת נסע להרבי ר' בער זצוקללה"ה ועבר דרך ווילנא וביקר את הגאון ופקד עליו הגאון שבחזרתו יבקר אותו עוד הפעם ולקח משכון ממנו הספר תורה שהוליך עמו כי מנהגו הי' שהוליך ספר תורה עמו ובחזרתו עזב המשכון לחלוטין ולא רצה לקיים הבטחתו לבקר אותו עוד הפעם:

רצה עוד שמעתי ממנו ששמע מהרב ר' אלעזר אביד דקיק סאכטשוב שנסע להרבי ר' בונם מפריססחא וצלקליה שהרבי ר' בונם בנסיעתו לקארלסבאד ביקר את ר' עקיבא איגר זצ"ל וכיבד אותו מאוד ואמר לו הרי' ר' בונם זכותו יגן עלינו אמת שתצי פרייסטן צומד על כבודו אך טוב ומוטב הי' אם עשה לו גבול לעצמו

רצו שמעתי מר' בונם שאדומ"ר זצ"ל סיפר לו מר' הירש

משרת זצ"ל שבקראקא הי' וויינשענקער שירד מטה מטה לא עלינו אך מסחרו הי' בהקסה שקיבץ איזה מאות רוי"כ בהלואה בזמן קניית היין ופעם אחת קיבץ איזה מאות רוי"כ ונסע לאונגארן וביקר את הה"ק ר' הירש משרת זכותו יגן עלינו על הדרך ונתן לו פדיון ואמר לו הקדוש שרוצה פדיון גדול עד שנתן לו כמעט כל המעות שתי' ורק השאיר לעצמו איזה עשרות רוי"כ ונסע עם זה לאונגארן עם ברכת שלום מהקדוש ובבואו שמה הציעו לו הסרסורים מסחרם ולא נכנס לאונז כי לא הי' לו עם מה לסתור פעם בא אליו סרסור א' היות שיש מרחק יין למכור שהמרתף יין נפל בירושה זה כ' שנים לפער ליורשים והי' מחלוקת ביניהם רק עתה התפשרו ורוצים למכור והלך עם הסרסור ובחן היין והוטב בעיניו רק כי לא הי' לו מעות על כן עשה הצטרקות שכבר עשה הבעשטעלינג והוציא כל המעות ולא נשאר לו רק סכום קטן על כן יקנה רק חביות א' למבחן ואם יהי' טוב יקנה כל המרתף וכן עשה ומכר החביות בביתו ומכאן נתעשר עד כי אחר כך קנה כל המרתף והי' יין ישן והאדומ"ר זצ"ל אמר שעד עתה יש בקראקא המסחר יין עם הפירמא הגיל ע"כ:

רצו עוד שמעתי מר' בונם מה ששמע מחסיד אחד שהקדוש ר' מרדכי מנעסכין וצלקליה צוה לשני בניו הה"ק ר' לייבלי מקאוול' והצדיק הק' איציקל מנעסכין לנסוע להרב הקדוש ר' מענדילי מרומינאב ז"צ ונסעו אליו ובחזרתם נתן הרבי את הה"ק ר' הירש משרת זכותו יגן עלינו לשמשם על הדרך כי הרי"ר הירש הי' משרת אצלו ועל אם הדרך כלה מהם

שיח שרפי קודש

אברכים ונסעו להתחרות יקותיאל
לפלפל עמו בדברי תורה כי התחרות
יקותיאל הי' מחזיק עצמו לגאון על
כן חרה להם הדבר על כן נסעו אליו
והבית מאיר הי' חרף ע"כ פלפל
הוא עמו ואת ר' אביגדור צוה להביא
לו ראיות מן גמרות וראשונים כי הוא
הי' בקי כן סיפר ר' יצחק יוסף חזן
מלוביטש ששמע מהרב ר' דוב ז"ל:

(רצח) עוד שמעתי מר' בונם ששמע
מהוסידי ר' רפאל משה
מפה סאכאטשוב ששמע מאביו שהי'
רבה בלעווערשטוב ונסע להריר בונם
זכותו יגן עלינו שבעת שהי' הרבי ר'
בונם זצוקללה"ה בקארלסבאד וגשמע
קול בהמדינה שרבי בא על כן שלחו
המתנגדים מפראג שני תלמידי חכמים
והיי' מגמגמין בלשונם ומדברים בלשון
עלגים לפלפל עמו כי המתנגדים הי'
אומרים על הרבי"ת שאינם בני תורה
על כן שלחו במכיוון שני תלמידי
חכמים כאלה וגם למהר לדבר שלא יבין
לשונם ולא ידע להשיב להם ויראו
לכל שהקבי"ת לא יוכלו לעמוד בפסולם
אך הריר בונם זכותו יגן עלינו הי'
משיב להם הכל על כל דבר ודבר אחר
כך כשהלכו להם התלמידי חכמים
אמר הריר בונם זכותו יגן עלינו
למשמשו ר' משה ראזוידאווער שהי'
צדיק גדול שנסים הי' לו שכמעט לא
ידע מה שהם מדברים מחוץ גמגום
לשונם ומהירות בדורם רק הי' לו
סיפתא דשמיא והשיב להם על כל
דבר :

(רצח) עוד שמעתי ממנו שהח"י הר"מ
זכותו יגן עלינו סיפר שהריר
בונם זי"ע הי' לו אפטייק כידוע ופעם
אחת יצא הגזירה שאינו רשאי ליהודי
להחזיק אפטייק והר"ב זי"ע חשב
הלא יוכלה למכור האפטייק וישאר
בעל חוב על איזה מאות ררי"ח והי'

לעצמו סביב דהיינו יושב בהחדר סגור
בהתבודדות בר' אמות שלו כמנהג הרבי
או הי' טוב לו והי' יכול לעשות גם
להם טוב, ור"ע"א כיבד אותו מאוד גם
אחר כך שלח לו מפות חמשים טאלער
לקארלסבאד, ואחר כך ביקר גם את
הרב מליסא וגם עסקו בדברי תורה
וכאשר נסעו משם שאל אותו ר' זושא
פלאצקער שנסע עמו למה לא אמר
מאומה להרב מליסא כמו שאמר
לר"ע"א השיב לו כי הוא גמי סנהדרין
על כן ירא ממנו ע"כ :

(רצח) עוד שמעתי ממנו שהמעשה
שמעתי מר' מענדל
פינטשאווסקי בן המר"צ ר' שמואל
וואלף זצ"ל מגאסטאנין שאיש א'
בא להרבי מגאסטאנין וכעס עליו
הרבי המעשה כן הי' שהרבי מגאסטאנין
זכותו יגן עלינו נסע לקאצק דרך פה
סאכטשוב והי' לו אכסניא אצל איש
אחד מפה שנסע לאיזביצא להה"ק ר'
מרדכי יוסף זצ"ל והאיש הנזכר לע"ל
עזב את הרבי בחדרו, וגם מיניקת אחת
בהחדר שלפניו והוא יצא להשוק, ואחר
כן כאשר בא האיש הנ"ל לגאסטאנין
נתן עיניו עליו וכעס עליו באפו וחמתו
על מה שעשה לו אז, והאיש נסע
לביתו ונפל חולה להמסה לא עלינו
ור' בונם הנזכר לע"ל כתב מכתבים
מכתבי פיוס להרבי מגאסטאנין והשיג
שני מכתבים מגאסטאנין והם עודם
אצלו שיקבץ מעות עבור האיש הנזכר
לע"ל, והאיש הנ"ל מת מחליו ר"ל, ע"כ:

(רצח) שמעתי מהרב ר' דוב אביד'
דק"ק לוביטש סיפר
הולוולים שזולו החסידים את ר'
אביגדור אביד' פונסק בן של אבי
זקינו הגאון המקובל ר' יוסף חיים
קארא אביד' קאליש לא הי' אמת,
וסיפר מעשה שר' אביגדור הי' חבר
גם בעל מחבר ספר בית מאיר והיו

שיח שרפי חודש

מנן 91

כן משחק אלהים למלך ושמן ששון
מחביריך :

שג) עוד שמעתי מר' בונם שהח' הרי"מ זכותו יגן עלינו אמר פעם אחת לאביו שיברך אותו בברכת כהנים ובירך אותו כפירוש המדרש יברך ברוה"ק :

שד) עוד שמעתי מר' בונם שהוא חי מלמד בנאוואדוואר אצל שאר בשרי הנגיד ודירתו עם בני ביתו ה' בסאכטשוב כשנסע על חג הסוכות לביתו ונסע מקודם לגור להח' הרי"מ זי"ע על שבת השוכהובלקחו שלום מח' הרי"מ וצ"ל שאל אותו הח' הרי"מ וצ"ל על מקום מלומדתו השיבו שהוא בנאוואדוואר מלמד ושאל אותו אם גם דירתו הוא עתה בנאוואדוואר והשיבו לא וה' דבר השאלה הלו חמי בעיניו כי גם הח' הרי"מ וצ"ל ידע שדו בסאכטשוב כי הוא ממיודעיו וממכיריו כי ה' אצלו מלמד שנה אחת על כן סיפר השאלה הלו לחסיד א' ואמר לו החסיד כבר אתה איש בנאוואדוואר ודירתך הוא בנאוואדוואר ור' בונם אמר אם אקרא על יין אצל השלחן בשם איש מנאוואדוואר אז אדע כי כן הוא והנה בליל שבת קודש ה' דוחק גדול בבית המדרש מהמון רובי העם ולא ה' יכול לדחוק עצמו אל השלחן ועמד אצל הפתח והנה פתאום צא כרוז בחיל ר' בונם מנאוואדוואר ל"ן ואחר כך כשאתה לבוא נקרא ר' בונם מסאכטשוב ואחר כך ר' בונם מליפנא

כי

צר לו מאוד על כן נסע לקראק והשתטח על קבר הרמ"א והתפלל שם בזה הלשון איך בין דער פשיטכער און איך בין אין איין עת צרה און איך ברויך געהאלפן צו ווערין והלך משם, ופגע בו אשכנזי נכרי א' ושאל אותו יהודי, אם אינו יודע מי שיש לו בפולין אפטייק אחד למכור והשיב לי יש למכור והושוו ביניהם כפי שה' צריך לו ונסעו מיד ושילם לו את כל המעות, ועל סמך זה שלח גם הח' הרי"מ זכותו יגן עלינו את א' על קבר הרמ"א וגם הרבי מגאסטאנין שלח על קבר הרמ"א להתפלל :

ש) עוד שמעתי ממנו כי אדומ"ר וצללה"ה ה' לו בנאשעלסק מחלוקת גדולות כידוע ובעל המחלוקה הפרנס ובני דשם בא הנה לסאכטשוב לפייס את האדומ"ר זכותו יגן עלינו ושלה לפניו איש א' כי רוצה לפייס אותו וצוה אדומ"ר זי"ע לקרוא אותו לבוא לפניו והרבי ה' בגן הקטן ור' בונם ומשה קלמנס ה' גם כן בהגן ואמר הנגיד להרבי בזה הלשון אויב איך האב געזינדיגט צו דעם רבי'ן בין איך איהם מפייס וכששמע הרבי הדברים האלה חרה לו מאוד, וצעק עוד אתם מסופקים הלא אשם תלוי חמור מחטאת וודאי, ורץ אנה ואנה והנגיד נסע לביתו ונתהלל רחמנא ליצלן ואחר כך ישב במאסר :

שא) עוד שמעתי ממנו ששני חסידים שוים נסעו לרבי א' ואחר מיתת הרבי מילא חסיד א' את מקום הרבי ושאל השני את חבריו הלא שנינו נסענו לרבי א' ובמה זכית לנהל את ביתו אחריו, והשיב לו איך האב ליב געהאט גוטס און פיינד געהאט שלעכטס, והשיב לו השני כן כתוב בתהלים אהבת צדק ותשנא רשע על

נסתח מפניו אמר לה הלא לעקוד אותך וליתן על העגלה לא אוכל לכופך, אך הלוואי יחיי עונש סרבות פקודת מרן למעוה, ולא יצא הלילה העונש לנפשות, ונסע לנאחאדוואר בחזרה על מלומדתו ובשבועות אחדים הגיע שמועה לאזנו כי בניו חולים הם, ונסע לביתו לבקרם דרך עיר ווארשא וביקר את פני מרן שה' אז בווארשא ונתן פתקא על בניו החולים ולא הזכיר המרן מזה מאומה רק בדרך אותם להשיבם לבריאותם ובשבת פ' ויחי נסע בחזרה לנאואדוואר ונחלה רחמנא ליצן על מחלת הטיפוס והטיפוס הי' קיום אצלו כ"ח יום והי' מסוכן וכל השוכבים תחת הי' שוכב על ערש דוי והחסידים הי' אוברים בטח שכוונת מרן הי' שימות בנאוא-דוואר ובפ' תצוה הוטב לו והי' קם על רגליו וההוצאות חוליותיו עלה עליו לערך מאה וחמשים ר"כ ע"כ:

שה' שמעתי מר' בעריש פושינער שהי' מסתופף בצל קאצק כי פעם אחת בשמיני עצרת צווה האדמו"ר מקאצק זצ"ל לקרוא לבנו הצדיק וכו' הה"ק ר' דוד זי"ע לבוא לבית המדרש להתפלל בצבור כי בשמיני עצרת חתימת גזירות הפרנסה הוא ע"כ:

שה' שמעתי מר' אהרן דוד משם האדמו"ר זצ"ל דפה על המדרש שאמר אדם האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל אכלתי ואוכל עוד, ותמי', ואמר אדמו"ר זצ"ל דפה כי מקודם לא הי' לי בחירה ועתה כי אכלתי והשגתי יצר הרע ויש לי בחירה ואוכל לעבוד את השי"ת על כן אוכל עוד אם כן על מה השיג עונש כיון שרצה לעבוד את חשיי בדרך זה, אמר כי העונש הי' על כי גם מקודם הי' לו בחירה לאכול או לא לאכול כיון שצוה אותו

כי ליד עיר ליפנא הוא ובראשונה אם צוה החי' הרי"ם ליתן יין לר"ב מנאואדוואר לא הי' יודעים על מי ירמוז הקריאה כי מכל העיר נאואדוואר לא הי' אז בגור רק שני חסידים ושמות אחרים הי' להם על כן הי' לתמי' גדולה בעיני כולם והקיפו את ר"ב בשאלות כתנור של עכנאי וסיפר להם המעשה ואמרו לו שני החסידים מנאואדוואר שיקבע דירתו בנאואדוואר והם יהי' בעזרו שיתנו לו בהקפה איזה מאות זהובים שישכור לו חנות ואשתו חתה הנושאת ונותנת והוא יהי' גם הלאה מלמד וגמר בדעתו ליתן אוון קשבת לדבריהם אך גם גמר בדעתו בעת לקחו ברכת צאתו לשלום לביתו מהחי' הרי"ם זצ"ל לא יזכור לפניו מזה מאומה כי ירא לעשות מעשה יתירה אולי לא תאבה אשתו לילך אחריו להסכים לצעת מרן החי' הרי"ם זצ"ל ויוכל לצמות מזה רעה לו חלילה כאשר באמת כן הי' לבסוף על כן כתב בהפתקא אשר נתן לידו כתוב מעלי' מעיר סאכאטשוב ולא הזכיר מאומה מזה ושאל אותו עוד המעם מרן החי' הרי"ם על מקומו והשיב כראשונה שהוא בזמן הזה מלמד בנאואדוואר ושאלו אם כבר הוא דר שם עם בני ביתו וסיפר לו כל הדבר שהחסידים מנאואדוואר הפצים להיות בעזרו וכירך אותו צאתו לשלום וכאשר בא לביתו וסיפר לאשתו שרוצה לעקוד דירתו לנאואדוואר והי' כמסוגע ומסורף בעיני כי אפת הי' זה הדבר בעיני כל, שאם חודמן לו בעיר נכרי' על זמן אחת מלומדת על ידי זה יקבע שם דירתו, ואולי יכלה לו המלומדת בזמן השני על כן לא רצתה להסכים לדבריו אך אולי הי' נונע אל נפשו מפני ציווי של מרן זצ"ל על כן דיבר אל לבו פעם ושתיים והיא באחת כבדה אוון משתוע לשטותים כאלה ובראותו כי

שיח שרפי קודש

וסיפר לו הדבר ואמר לו הר"ב הפיח נשבר ואנחנו נמלטנו ובעבור זה תח"י פ"ח שנים וכן ה"י והאברך חבירו לא עלתה לו שנתו ר"ל ע"כ:

ש"י שמעתי מר' חיים והאלף סופר כי הוא שאל להר"ר אלעזר זצ"ל אביד דפה למה יקח האדומ"ר מראדזימין מצות כל כך הלא אמרו עליו שכמעט אינו יודע מצורת מטבע והשיב לו שבפת שדר האדומ"ר מראדזימין זכותו יגן עלינו בעיר ריטשאוואל ה"י חי בדחוקות גדול שפרנסתו ה"י איזה זהובים לשבוע ומפעם אחת עבר דרך שם הר"ר בונם וי"ע וקיבל את פני הרב וכיבד אותו מאוד ואמר לו הר"ר בונם זכותו יגן עלינו מה טובו אהליך יעקב וקיבל הרב עצמו לפניו שאין לו פרנסה ואמר לו הר"ר בונם זכותו יגן עלינו הלא כתוב כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר ומכאן נחשור:

שיא עוד שמעתי ממנו שר' ישראל לייפנער יספה ה"י חולה על שלא רחמנא ליציל וניסל ממנו הדיבור ושלחו אותו לראדזימין להזכירו לפני עם פדיון מנין קאפי כמנין שמו והשיב הרבי אם נתן כמה שפולה השם שלו ונתן לו קאפי לרעשט ונתן לו סגולה ליקח ששה סכינים כולו שטאהל גם הבית יד משטאהל ולהניחם על הפה וצוה אותו לילך להה"ק שלמה זצ"ל בנו ליתן אבירשטין עם שמן לעשן לפניו וכן עשו והבריא:

שיב) להאשה נכד הרב ר' אלעזר זצ"ל ה"י חולאת בכמה פעמים שהולכת לטבול התעלפה והוכרחו לישא אותה לביתה ושלח הרב הקדוש לראדזימין ונתן סגולה לקרוע מעט מכחונת שלה ולגזוז מעט שפירות מאמצע ראשה ולגזוז צפורנתי ולכרוך זאת בחתיכת הכחונת ולילך במקום שאין חולכים

השיי שלא לאכול מעץ הדעת ע"כ:

שו) בלמדי פרק אבות עם החברה עלה ברצינוני לפרש משנה ייד פרק א' אם אין אני מי לי דהיינו שאין אני עושה דבר רק לעצמי אך גם אני משתדל לזכות אחרים למדם או מי לי מי שהוא עושה דבר טוב היא שייך לי כי על ידי נעשה הדבר וכשאני לעצמי דהיינו שאני עושה רק לזכות את עצמי מה חשוב הדבר, שאני עושה מה אני ומה יוכל האדם לעשות וגם אם לא עכשיו אימתי עוד הפרש גדול יש אם אני מעמיד תלמידים ואזכה גם אחרים או גם לאחר מותי מוכים אותי שאומרים ועושים דבר משמי שפתותי דובבות בקבר, ואם כן אם אני רק לעצמי או עכשיו בחיים אוכל לעשות ואימתי לאחר מתי לא אוכל לעשות מאומה אין אני זוכר אם ראיתי או שמעתי קצת מזה:

שח שמעתי מר' פ"ה בשם הצדיק מווארקקי הקדוש זצ"ל שנים שיושבין ואין ביניהם שאין ביניהם שום דבר המבדיל כמו מהלוקת וקנאה, דברי תורה זה בעצמו דברי תורה:

שט) שמעתי מדורי ר' אלי ששמע מהישיש ר' בעריש באלמאזער שהסתופף בצל הר"ר בונם מפרשיסחא זי"ע שבחזירתו עם עוד אברך א' מפרשיסחא עבר דרך עיר הארשא ושמעו שהק' ר' מאיר'ל מאפסא ה"י שם (וידוע שה' כינו ובין הר"ב ר' יודן) והלכו לקבל פניו וכבואם אצלו שאל אותם מי הם והשיבו שבאים מפרשיסחא ודחה אותם בקללה בזה הלשון גייס צו אכס אין אכציג והאברך לא שם אל לבו לדברים האלה אולם הוא ירא ופחד מקללת חכם ולבו נקטה על כן נסע בחזרה לפרשיסחא

שהוא בעצמו ראה אותו שישב על העגלה על כן צוה את אבי לילך חוצה כי אם הרבי הי' רואה אותו הי' לו פסק גדול, ע"כ:

שטו' מהרב דפה שמעתי שזקנו מטשעכינאור זכותו יגן עלינו בכל לילה בעת שטיים ברכת המפיל הי' ישן מיד בחזקה:

שטו' במדרש האוינו השמים אמר משה, אברהם הציב

שבצ כבשות הצאן ואני מעמיד שמים וארץ ותמי', וגראה לאדומ"ר זצ"ל על פי מה דאיתא בריש מסכת עבודה

זרה לעתיד יבואו האומות לדין על בלי מאנו לקבל התורה יאמרו ישראל שקבלו היכן קיימהו יאמר הקב"ה שמים וארץ יצידו ויאמרו האומות שמים וארץ

נוגעין בעדותן הם דכתיב אם לא בריתי וכו' ומקשים התוס' והרי ראי' גדולה הוא שקיימו ישראל התורה שהרי שמים וארץ קיימים ותירצו התוס'

דקיימים על הקבלה והקשה מהרש"א אם כן יכולים להציד על העשוי וא"ך קאמר שמים וארץ נוגעין בעדותן ות'

אדומ"ר זצ"ל דאיתא במס' שבת מאי דכתיב ויתיצבו בתחתית ההר מלמד שכמה עליהם ההר כניגית אמר רבא מכאן מודעה רבה לאורייתא דיכולין

לומר אנוסים היינו וכתב ההשכ"א אם בא הקב"ה להעניש בעונש גדול יש להם תירוצ' אנוסים היינו אם כן לפי זה מיושב קושית מהרש"א דשמים וארץ נוגעין

בעדותן אף על העשוי דהם יראים לומר דישראל לא קיימו את התורה דאם כן יענשו ופן יאמרו ישראל אנוסים היינו והוי הקבלה בטעות ולא

שמי' קבלה ויחזור העולם לתוהו ובוהו ומחורץ קושית מהרש"א, והנה איתא פליגתא בין המשנה למלך ובין שאר פוסקים אם כן נח מזהר על השבועה אם לא ורוצים קצת להוכיח מאברהם

דהשביע לאבימלך והציב שבצ כבשות ואי

הולכים אנשים ולתחוב זאת אצל דקל ולומר שם שהרב מראדזימין יעקב ארי' בן בוגא אמר שבזה יוסר החולאת ממנה וכן הי' :

שיג' כאשר הי' חולים על מחלת הטיפוס שאר בשרי ר'

ארון דוד עליו השלום ור' שמואל ווארשאוויאקוצוד שלחו אותו לראדזימין עם פדיון קאפיקין כמנין שמותיהם ונתן לו סגולה ליקח עשרה ידידים

ואמר בזה הלשון לומר תהלים כסדר בכונה ולא לומר טאנדייט תהלים ולתקוע בשופר בין כל ספר ולומר שהרבי מראדזימין יעקב ארי' בן בוגא אמר

שבקול השופר ילך כל החולאת וכל הדינין מבית הלו ובפרט מהחולת וגם לעשן עם בורשטין ולומר שהרבי מראדזימין יעקב ארי' בן בוגא אמר

שכמו שאין יודעין איך הולך העשן הלו כן ילך החולאת ולא ינדע עוד ואם יעשו כן יוטב להם וכן הי' :

שיד' שמעתי מאבי שליט"א שפעם אחת בעת שקיבל ברכת

צאתו לשלום מהרבי דטשעכינאור זכותו יגן עלינו שאל אותו למה נחפו לביתו והשיב לו שהאנשים אשר באו

עמו על העגלה אחת נחפזים על כן כרוך אחריהם וזה הי' כ' סיון וגסע שהציר ונשבר האקס מהעגלה ועמדו

אצל קאוואל לתקן האקס ובין כך באה השמש והלך אבי שליט"א בחורה להציר לשמוע קריאת ויחל וכאשר בא לבית המדרש של אדומ"ר זצ"ל בא אליו

המשמש וביקש אותו מאוד שימהר לצאת מבית המדרש והוא יבוא מיד אחריו ויספר לו הסיבה וסיפר אחר כך המשמש שבעת שחשב לפני אדומ"ר

זכותו יגן עלינו מי ומי המנין שהתענו לקרות ויחל והי' חסר אחד ואמר האדומ"ר זכותו יגן עלינו הלא גם הרב מקלאיווע בפה והוא אמר שנסע כבר והרבי אמר שעודו בפה והוא צעק

שיח שרפי קודש

מח 96

ש"ח במדרש איש איש כי השטה
אשתו זה שאמר דוד
או לא אבוש בהביטי אל משפטי צדקך,
ותמי, ואמר אדמו"ר זצ"ל לחרץ
דהנה המהרי"ק הביא בתשובתו לסתור
דברי הפוסקים גבי אשת איש שנאנסה
דקיימא לן דמותרת הוא הדין אם
נבעלת רק אומרת מותר הייתי דמותרת
דכל האומר מותר אנוס הוא, אבל
המהרי"ק רוצה לחוכח דאומרת מותר
בנידון זה אסור דאיתא במס' כתובות
(דף ט' ע"א) האומר פתח פתוח מצאתי
נאמן לאוסרה עליו ואמאי ספק ספיקא
הוא. ומשני כגון שקיבל בה אביה
קידושין פחותה מבת ג' שנים ויום א'
דליכא אלא חד ספק, ספק אונס ספק
רצון ואם איתא כדברי הפוסקים אכתי
איכא ספק ספיקא ספק באונס ספק ברצון
ואם חמצא לומר ברצון שמא אומרת
מותר הייתי אף על גב דכתבו התוס'
שם אונס חד הוא הני מלי היכי
דליכא נפקא מינה בין הספיקות אבל
כאן נפקא מינה לענין קרבן אלא חדאי
דאומר מותר בכהאי גוונא אסורה והשתא
דליכא קלא ה"ל רצון רובא ומיעוט
אונס ורובא וחזקה רובא עדיף, וא"ת
ואם כן בס"ס גמי תהני דספק אונס
כמאן דליכא וכו' ויש לומר דרובא
דברצון אינו רוב גמור אלא הוי מדרבנן
והלכך במ"מ ס"ס שריא כו' עיין שם
נמצא לפי זה אלו ה' רוב גמור לא
ה' נידון בכלל ס"ס לפי זה לא קשה
כלל קושיות מהרי"ק דאכתי איכא ספק
ספיקא שמא אומרת מותר הייתי שזהו
ודאי רוב גמור רוב נשים יודעים
איסור אשת איש ולא הוי זה בכלל ספק,
ונראה לי דהנה חרא"ש מביא ר'
יונה הא דאמרינן נאמן לאוסרה
עליו היינו במכחישתו כו' אבל אם
אומרת אמת שפתחה פתוח ונאנסה
החתני נאמנת ומותרת לו מפני שהיא
טוענת טענת ברי והוא טוען טענת שמא

שא"י

א' אמרינן דבן נח אינו מוזהר על
השבועה האין האמינו ויש חולקים
ופ"ל דבן נח אינו מוזהר על השבועה
וא' אדמו"ר זצ"ל דיש להוכיח מדברי
רי"א מ"מ דבן נח מוזהר על השבועה
דהנה ר"א חולק אהך פוסקים דסבירא
להו"א אסור דבר א' בשבועה דאינו
יכול להחזיק ולומר אנוס הייתי והק'
הוא ז"ל אם כן איך אמרינן בגמרא
מכאן מודעה רבה לאורייתא דיכולים
לומר אנוסים היינו ומה מוכח דע"כ
בן נח מוזהר על השבועה דאם לא כן
מאי פריך ר"א מ"מ? בשלמא לדיון
דיש כאן איסור שבועה אמרינן בשביל
חומר שבועה גמר ומקני אף באונס
אבל באותו זמן כשקבלו התורה עדיין
לא ה' מוזהרין על השבועה רק אחר
שקבלו התורה יש בכללם אזהרה על
שבועת שוא ע"כ ספיר יאמרו אנוסים
היינו על קבלת התורה ובכללה לא תשא
ואין כאן חומר שבועה כלל אע"כ דבן
נח מוזהר על השבועה ואם כן בלאו
הכי חומר השבועה עליהם אף דלא
יקבלו התורה כי הוא ממצות בני נח
וחולקים עליו סבירא להו דאין בן
נח מוזהר על השבועה ושפיר י"ל
כמ"ש וא"ש המדרש האוינו השמים
דמ"ש הצמיד שמים וארץ קשה הא
נוגעין בעדותן ז"ל דהם קיימים על
תקביה ויכולין להעיד על הקיום וק'
השמים וארץ יראים להעיד פן יטענו
ישראל אנוסים היינו ויהי קבלה בטעות
וצ"ל כהנך פוסקים דפליגי אר"א ממין
דעל ידי שבועה אינו יכול לומר אנוס
הייתי קשה מנגן דבאותו מעמד ה'
ישראל מוזהרין על השבועה דלמא בן
נח אינו מוזהר על השבועה לכך הביא
המדרש אברהם הציב שבע ככשות לעד
מה מוכח דבן נח וזהר על השבועה
וא"ש ודו"ק עיין בחסדי יונתן מובא
לעין זה אך לא כל הדברים ולא על
המדרש הלו אך קצת מזה:

כנ"ל והי' דוד עושה שלא כדין אבל השתא דכתיב למעול מעל פרט לאומר מותר ק' קושיית מהרי"ק למה לא יהי' בגדר ס"ס וצ"ל דזהו הוי רוב גמור ואינו נידון בכלל ספק כלל אם כן לפי זה קושיית תוס' במקומה עומדת דהיכי דאיכא רוב גמור אינו נידון בכלל ספק וצ"ל כתיב דזה לא הוי רוב גמור ואם כן הוי שפיה ברי ושמא כשיטת ר' יונה לכך קאמר המדרש וזה שאמר דוד או לא אבוש כי עשיתי כהוגן ודו"ק היטב ודפח"ח:

שיח) שמעתי מר' ירחמיאל שהגאון ר' שמחה'לי אבד"ק פאלטוסק וצ"ל שאל לבנו של ר' ירחמיאל החריף ר' יוסף אם העולם נוסעים גם עתה לגור כי עיקר הוא התחזקות העולם יחד ששמע מפה חק' מרן החי' הרי"ם וצ"ל היה שבימות המשיח יהי' נסיונות גדולות ומי שלא יכין עצמו מקודם לא יוכל לעמוד בהנסיונות והעצה לזה הוא התחברות יחד האלפסן ויך צו ואמען ע"כ שיחיק העולם עצמו יחד כמקדם:

שיח) עוד שמעתי מהרב דפא שהעולם מפרשין חבלי משיח שיחזקו ויאחזו עצמם כחבל בהתחברות יחד:

שכ) עוד שמעתי ממנו שבאה שאלה לחי' הרי"ם וצ"ל אודות השקאלעס והשיב מוסב שלא ילמדו ולא ילכו בהשקאלעס והתשובה היה נמצא אצל אבי החסיד ר' משה ירמיה מפאלי-טוסק מחו' של דודי אל"י ביי [א"ה] ועתה בעונותינו הרבים שיש צוואנג שולען ואינם מניחים ללמוד בהחדרים בלי לימוד לשונם על ידי רשיון הממשלה וצריך להיות זה בהחדר עצמו ולא שילכו להשקאלעס רק לראות בכל עוז שיבואו המורים להחדרים גם אכרך אחד שאל לאדמו"ר הקדוש וצ"ל מגור בעל שפת אמת אם ילמוד אקואטען

שאינו יודע אם באונס אם ברצון וברי ושמא ברי עדיף והרא"ש חולק עליו עיין שם אך זה תלוי אם אמרינן דרובא דברצון לאו רוב גמור הוא כמו שכתבו התוס' אם כן הוי שפיר ברי ושמא ויכול להיות שיטת ר' יונה אמת, אבל אי אמרינן דהוי רוב גמור אם כן גם לבני איכא ברי ולא הוי כלל בגדר ברי ושמא, לפי זה גם דברי מהרי"ק נכונים דזה ודאי כל מחלוקתם הוי היכי דהיא אומרת אומר מותר הייתי דאם לא כן איך אנו יודעים אם אומרת מותר הייתי או לא אך באמת למה תהי' נאמנת אלא משום טענת ברי ושמא כשיטת ר' יונה לפי זה מוכיח מהרי"ק שפיר על כרחך באומר מותר כהאי גחנא אסור דאם לא כן למה אין דנין אותו בס"ס ואי משום דהוי רוב גמור אם כן ממילא נסתר דברי התוס' דאינה נאמנת כלל לאמר אומר מותר דבגדר ברי ושמא אין דנין אותו כלל דגם לבני הוי ברי אי סבירא לן דלאו רוב גמור הוא ואם כן שפיר בברי ושמא דיינינן ליה אם כן אכתי איכא ס"ס אלא על כרחך דאומר מותר ככהאי גוונא אסור ודו"ק, ובה מיושב המדרש דהנה הרשב"א מביא רא"י לדברי ר"י היכי דהיא אומרת נאנסתי מהא דדוד חזר ולקח מיכל בת שאול דלמא נבעלה לפלטי בן ליש אלא ודאי דהיתה אומרת נאנסתי ומוכח דנאמנת ואיתא במדרש למעול מעל פרט לאומר מותר וקשה קושיית מהרי"ק וצ"ל קושיית התוס' דספק אונס כמאן דליתא דמי וצ"ל כתי' תוס' דלא הוי רוב גמור, ואם כן יש לומר כשיטת ר' יונה ועשה דוד שפיר שהיתה נאמנת מכח ברי ושמא וזה כוונת המדרש דלמעול מעל וכו' היא דרובא ברצון רוב גמור היא ואפילו הכי לגבי ס"ס שריא אבל מכל מקום אם היא אומרת נאנסתי אינה נאמנת דלא הוי בגדר ברי ושמא כלל

אליו פעם אחת שמן השמים נתנו לו מתנה למי אשר מצווה לו לומר תהלים יהי לו תשועה, ואך אחד מאלף מהמון עם שלא יאמינו בזה, ואחד מאלף מן החסידים שיאמינו בזה, פעם אחד צווה גם אותו לומר תהלים, ואמר לו ר"ב שלא ידע באיזה אופן שיאמר תהלים, וענה ואמר הק' זצ"ל צ"ה כאן מתחיל החסידישע מעשיות ע"כ.

שכה) עוד שמעתי ממנו שסיפר לו היהודי שנחלדל לא עלינו הנזכר לעיל שהוא בעצמו שמע מפי כ"ק הה"ק ר' אברהם יעקב מסאדי גערי זצ"ל שאביו הקדוש הר"ר ר' יחיאל זצ"ל סיפר לו שפעם אחת באו אליו שתי נשים אחת שבעלה הי' חולה והי' מאמין בו ומהדבקים בו, וא' שבעלה הי' מחוייב לשלם ראשע להשררה ולא הי' לו לשלם והוא לא הי' מאמין בו אך על כ"י הטערמין מקרב לבוא, וכיסו רק ועל ידי הפצרות אשתו נתן לה רשות ליסע להרבי ובאו שניהם לפניו והי' אצלו אנשים רבים ולא הי' לו עת וצוה לאותה שבעלה הי' חולה שלא תניחה שום אדם לכנס אליו ולאותה שלא הי' להם לשלם הטערמין צוה להעמיד בייגקים ופיאור קיס לבעלה וכאשר באה האחרונה לביתה וסיפרה לבעלה מה שפקד הרבי עשה מהתלות לצחק בו בדבריו אליה ראה אני לא חפצתי שתיסע מה יעזור לי הבייגקים אך לאחרונה ביום הטערמין כאשר הי' דחוק לו עלמא ולא הי' לו שום עצה מוכרח הי' לקבל עצה אשתו ועשה כפקודת הרבי וכאשר ראה השררה שהיהודי לא ישלם לו הראשע שלח אליו הרואנדוצ ובא בצעקה על אשר לא ישלם הראשע והראה האשה כי בעלה חולה ומוטל במטה על כן לא הי' יכול לקבץ מעות בעבורו ונסע הרואנדוצ בחזרה להשררה בידים ויקנית וצעק השררה כי בטח קיבל

שוחד

אקואמען והשיב מוטב שיהי' סנדלר ואל ילמוד עצמו עקואמען:

שכא) גם שמעתי ממה"ר ר' ירוחם שגם הוא שאל אותו אם ילמוד עקואמען והשיב לו הלא הרבנים הללו שוים כשמעק טאבעק, ודודו ר' משה לאסמאן סיפר כי לאברך מפראנע השיב גם כן כי מקנא הי' אותו יותר אם הי' סנדלר וקיבל האברך את דבריו ונעשה סנדלר ושכר גיועלין ועשה מלאכת הסנדלר ולימים עשה נצל והביא לאדומור' מגור זצלה"ה ושאל אותו בתמהון על זה והשיב זה מלאכת ידי כאשר הרבי אמר לי אז כן עשיתי וצחק אדומור' זצ"ל בעל שפת אמת מגור וזכורו יגן עלינו ועכ"א:

שכב) שמעתי שהר"ר יונתן זצ"ל שלח לפני יהושע זצ"ל איך ערב לבו לגשת אליו ולחלוק עליו האם יש לו ידיעה כמעשה בראשית ודור הפלגה ומעשה מרכבה ועוד, והשיב לו הפנ"י אמת הוא שאינינו יודע כל זה, ויוכל להיות שאפילו יש ידיעה באלה אפילו הכי אם יראת ד' היא אוצרו הרי טוב ואם לאו כל זה איננו שוה ועל זה אמר הח"י הרי"ם זצ"ל גם להפ"י הי' ידיעה בכל אלה אך מרוב פנותותו אמר שאין לו ידיעה באלה:

שכג) שמעתי מר"ב שאדומור' זצ"ל סיפר לו כי להנהיג מווארקא זצ"ל הי' חסיד א' והתנצל לפניו להיות שהוא נדבן ומפור צדקית בעין יפה לאחרים וליתן לאבותיו איזה ר"ח קשה לו מאוד ולא ידע סיבת הדבר והשיב לו הנהיג זצ"ל על כי הוא נגד הטבע של אדם, שהאב יתן לבניו, ולא שיתן הבן לאביו:

שכד) עוד שמעתי מר"ב שגור מגאסטאגין זצ"ל אמר

שיח שרפי קודש

ולקח הוא השופר לתקוע ותקע ונשתתק
הוא לקח ר' אלעזר שנית השופר
ותקע כן הלך בכל התקיעות פעם תקע
הוא ופעם תקע חבירו אחר התפלה
נכנסו להרבי הבעל שחרית והבעל מוסף
והבעל תוקע ושאל הרבי אותו, לאזער
מה הי' עם התקיעות שלך והשיב לו
כי נתקרה עצמו בהמקוה ע"כ נעשה
הייזעריק ולייזר משה הישאגראדער
תקע, ואמר הרבי בתמהון קע אמשונעת
אויף איהם, ומני אז והלאה גטרף
בדעתו עד יום מותו, ולמחרת צוה
אותו הרבי גם כן לתקוע ואמר
להמשמש ר' פייוויל שיתן לר' אלעזר
מנעלים דמיטער שלו והי' מכוונים
לאצבעות רגליו לבד, כי מדת הרגל של
הרבי הי' קטן מאוד, ולבש המנעלים
ותקע היטב בפעם הזאת :

שבת) עוד שמעתי ממנו שפעם אחת
צוה הרבי למרן מגאסטאנין
וצי"ל לתקוע ותקע תקיעות בדוחק כי
לא הי' מעולם בעל תוקע ואחר זה
אמר לו הרבי כי טוב מאוד תקע
ושיבח תקיעתו מאוד וא"ה, שמעתי
שהרבי מקאצק זי"ע אמר על בעל
תוקע כזה, זהו הפי' ובשופר גדולי'
יתקע, היינו אם איש צדיק גדול יתקע
אף שקול דממה ישמע, גם כן מלאכים
יחפזון וחיל ורעדה יאחזון :

שבת) עוד סיפר שהאפטער רבי
שהי' פה סאכטשוב רב
הי' אומר אם הי' לו סיגופים כאלה
שהי' להרב מיכלי מגיד זי"ע שדר פת
הי' מלאכים צומדים על פתחו תמיד :

של) שמעתי מאבי שליט"א שכל ימי
הקיץ לא אכל ההיץ
מיכלי מגיד זכותו יגן עלינו הנ"ל
מהדברים שיש חשש מלבין :

שלא) עוד שמעתי מאבי שליט"א
שהרב ר' לייבלי מאפטא
וצי"ל

שוחד ונסע בעצמו אליו להיהודי וראה
כי מיטל בעלה ומלוכלך בדם הפיאור
קעס ונסע לביתו ונתן כמתנה הראטע
ואמץ הקי' ריי רייזינער וצי"ל כי נושע
בזכות האמונה שהאמינו בו :

שכן) עוד שמעתי ממנו שר' אלטר
לויבשער, סיפר לו שצל אם הדרך
לקאצק דר יהודי אחד והי' לו בת
בוגרת, שכבר הגיע פרקה להנשא,
ולרש אין כל, אמרה אשתו אליו הלא
אנשים רבים נוסעים לקאצק, למה
נגרע, נסע גם אתה, ונסע לקאצק
והזכיר עצמו לפניו, וצווה לנסוע לביתו
וליהיות לו שבת בשמחה, ונסע לביתו
והביט כל השיק על כל הרוחות ואין
קול ואין עונה, אם יביאו אליו מעות,
ועבר עוד חדשים אחדים ונסע פעם
שנית לקאצק, ואמר לו עוד הפעם
אותם דבורים שיהי' לו שבת שמח,
ונסע לביתו וכל השבת הביט על מה
אמר הרבי שיהי' שמח, ולערב הי'
מתעצב ודאג, שכמעט עבר השבת קודש
ואין עונה, ובין כך בא עכורים המכירו
לחלון ביתו, ושאל על שלומו וגם למה
פניו זועפים ועצב ואמר לו שיש לו
בת בוגרת ואין לו מאומה, ואמר לו
אני אלוה לך איזה מאות רויב, ותחזיר
לי לאחדים, וקיבל ממנו ובימים אחדים
מת העכורים ע"כ :

שכן) גם שמעתי מר' חיים וואלף סופר
שהרב הג' ר' אלעזר וצי"ל
סיפר כי לפני היותו רב בסאכטשוב
הי' בקאצק על ראש השנה ובא אליו
המשמש ר' פייוויל ע"ה שהרבי כיבד
אותו להיות בעל תוקע, וקודם התקיעות
נכנס להמקוה ופתח ר' פייוויל הפתח
והכריז לאזער יתקע, ואמר ר' אלעזר
בקול רם למנצח בכל כחו ובירך הברכה
כדבעי ונסל' השופר לפיו ולא הי' יכול
להפוס ותקע תקיעה בדוחק ונשתתק,
ועמד אלזר ר' לייזר משה ווישאגראדער

ברכות שלו מגאסטאנין אמר מרן
וצ"ל להמקורבים אליו חוץ עם זעהט
זיך אויס פיהרט מען איהם ארום ווי
אנאר אין גארטין:

שלו) שמעתי מהרב הג"ל שהרה"ג ר'
יעקב דוד אבדיק
ווישיגראד צ"ל שעשה פני הרי"ד על
תוי"כ ויש כ"י רבים ממנו סיפר לי
שהי אצל הה"ק ר' שלמה לייב לענטשנער
וצ"ל ואז הי' רי"ד צ"ל כבן שלשים
ואמר הק' צ"ל להה"ק ר' יצחק
מורארכא צ"ל האברך הזה הוא שאנק
מלא ספרים, והי' בווישיגראד איש
אחד גבר אלם ותקף שהי' רודף אותו
מאוד פעם אחת אמר עתה גוסע אני
לפלאצק ואם אשיב אז אפנה עצמי
אליו ושמע זאת הרבי ואמר מי יודע
אם ישיב, וכן הי' כשהי' אוכל בפלאצק
באכסניא השיב פאלעקציע לא עלינו:

שלו) בפ"ה סאכטשוב הי' רב אחד שהי'
נקרא קארעבער רב והי' נכד
לבעל פני יהושע וצ"ל והיו לו מחלוקת
וקבלו אנשי המחלוקת דיין אחד גדול
בתורה לרב במקומו כי הוא השיג
דימיסיע ובערב שבת קודש הלך הדיין
להמקוה ולזו עמו אנשים רבים להמקוה
ליתן לו כבוד ושמע זאת הרב ואמר
הלא כתוב לפני שבר גאון וכן היה
כאשר ישב הדיין בהוואנע נתעלף ומת
לא עלינו:

שלח) שמעתי מר' ירוחם שהרה"צ
ר' ישראל'שטיין ריזני'
נער זכותו יגן עלינו אמר כתיב כי
אתה סלחן לישראל וסלחן לשבטי
ישראל, הכוונה כי הגמרא אמר על
הכתוב כי תראה חמור שונאך רובץ
חתת משאו וגו' רובץ כתיב ולא רבצן
דווקא שרובץ עתה ולא שהוא רגיל
לרובץ תמיד כן הכא הפי' סלחן שאתה
רגיל לסלוח ואמר בזה"ל מיר זיגדיגען
ואתה דארפסט צו פארגעביין:

א

וצ"ל שהי' פה לרב (שהיהודי הק'
זי"ע למד אצלו באפטא והרי"ר בנום
זכותו יגן עלינו למד אצלו בסאכטשוב)
הכריחה אותו אמו מצד כיבוד אם
לנסוע להרי"ר בער זכותו יגן עלינו
באמרה שכל העולם גוסעים אליו ע"כ
גם הוא יסע אליו והיה מוכרח לקבל
דבריו ונסע להרי"ר בער זכותו יגן
עלינו ושהה שם ששה חדשים או יותר
ואחר זה אמר בזמן רחוק שהסוד מאל
אנך אפים שלמד אצלו ושכת ועובד
על זה כשלשים שנים ולא יוכל להשיג
ולחבין הסוד:

שלב) שמעתי מר' שמואל מאיר
שבעמדו לעבודת הצבא
צוה אותו אדמו"ר וצלה"ה מבלי
ליתן אף פרוטה אחת, ואמר לו בזה
הלשון בימי חרפי בנאשעלסק קריתי
מהפנים של האברך כמה יתן פעם
אחת כאו אלי שלשה אברכים לאחד
צויתי לו ק"נ ולהבי' ק' ולהג' חמשים
וראה הרבי שהוא ש"מ, יתפעל מעט,
פנה אליו ואמר תחשוב שזאת הוא
מאומה זאת הוא רק תשבון כזה:

שלו) גם זאת שמעתי ממנו פעם אחת
אמר הרבי לנכדו הר' דוד,
מאוד ייציר לי שלא קבלתי אותך עמי
לגאסטאנין שמה ראינו א ווארין יודו:
שלו) עוד שמעתי ממנו כי הוא בעצמו
שמע מר' לייבוש בן של
הגה"ק מגאסטאנין שאביו הגה"ק זי"ע
אמר לו פעם אחת בצת ששיבה את
אדמו"ר וצלה"ה אמר בזה הלשון
אני חד בדרא בעיני פוצעסקין, והוא
חד בדרא בעיני העבודת הצבא, כן
שמע מפי ר' לייבוש בעצמו:

שלה) עוד סיפר לי אחר שסירב דודי
ר' יעקב את עצת מרן
מגאסטאנין שלא לעשותהעסק מקיזניצע
והוא עשה העסק, ואחר קבלו דודי

שיח שרפי קודש

שלם אחד מהשיגראד בא פעמים רבות לגאסטאנן והזכיר חולה אחד לפניו ולא הרפתו ואמר לו הרבי העולם חושבין שאני יכול לרפאות חולים, האמין לי אם ה' כן הייתי בעצמי נוסע לכל חולה לרפאותו אך אני אומר תהלים, וגם אתה אומר תהלים והראוהו שכבר כתוב בפנקסו שם החולה שלא יחשוב שאינו בזכרונו :

שרם) בכל ערב יום הכפורים ה' הה"ג ר' אלעזר הנ"ל

אכל וערבה לשנות והי' לבש מלבושי כבוד כתואר פני צלקים והיה בדוחי דעתא והיה נהוג לספור מעשיות מהצדיקים הקדושים זי"ע, או לומר דבר טוב וחידוש, פעם אחת אמר שהרבי ר' איציקי'ל זצלה"ה הקשה על מה שאנו נוהגין לברך ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה בשם ומלכות, מנא ידעינן שהקב"ה מעביר אשמותינו, ולברך על זה דלמא מברכינן ברכה לבטלה, ותיזן משל אם מביאין מאכל לתינוק ורוצין החברים ממנו חתיכה והנער אינו רוצה ליתן להם, ונער זוכים אחד פושה בערמה ומכרך הברכה הלא או מוכרם ליתן לו כדי שלא יהיה ברכה לבטלה, כן אנו מערימים ומברכים ברכה על זה, ומוכרם כביכול למחול פגנותינו שלא יהיה הברכה לבטלה, ואמר דח"ו התורה הלו לפני האדמו"ר מסאכטשוב זצ"ל ושיבח מאוד :

שמה) האדמו"ר מסאכטשוב זצ"ל סיפר שהח"ה הרי"ם

זצ"ל למד אצל הגאון הקדוש ר' ליבוש חריף זצ"ל, פעם אחת למד אצלו שיטת פרה וטלית, ואמר הגאון הרב ליבוש פלפול והעלה מתוך פלפולו בדרך חידוד כי יהיה לפי זה בטלית של מצוה, והאדמו"ר זצ"ל הגדיל מאוד את הגאון הקדוש ר' ליבוש חריף זצ"ל שחיה מקובל גדול, כי היה מחשב במוחו בעת החקיעות כל כתבי האר"י הקדוש ומאמ"מ שליט"א שמצתי ששפע מרוב

שם) שמצתי מהרב דפה שסיפר לו הרב מקינצק בעל חלקת יואב וי"ל בעת שהיה פעם אחת בטשעכנאוו בא לפני הרבי מחותן אחד שהביא חתן שלו אל הרבי לעסק עמו בדברי תורה ודרש הרבי מהחתן שיאמר דברי תורה ובתוך הדברים אמר אם כן יהי' הרמב"ם דלא כהנמרא והפסיק הרבי לדבר עמו עוד אחר כך בא המחותן ושאל את הרבי על החתן והשיב לו בשפה רפה אָה הלא אתה רואה ולא הבינו התשובה וסיים הרב מקינצק ששפע שהחתן הנוכר לעיל יצא אח"כ לחברות רעות ר"ל :

שמה) נערך שמצתי מהרב כי פעם אחת בא הגאון ר' ליבוש חריף לטשעכנאוו ובא לבית המדרש והתפלל הרבי אז ע"כ נצב הגאון ר' ליבוש זצ"ל אצל הפתח כי לא רצה לביטל את הרבי ושמע איך שהתפלל הרבי בקול רם לפני העמוד ואמר ההיג ר' ליבוש מה נוכל עשות כי כל עליוש"ו הגיה בתפלתו :

שמה) עוד שמצתי מהרב כי זקנו מטשעכנאוו זכותו יגן עלינו נסע דרך פיר לונטשיץ ועסק עם הג' הרב אב"ד דשם, בפלפול, ובתוך הדיבורים נגז הרב ידו בראשו ולא נטל ידיו על כן נפל חשיבותו בעיני זקנו, ואמר איננו מבין איך נוכל באופן כזה ללמוד :

שיח שרפי כודש

נא 101

שמו) שמעתי שהה"ג הרב וואלף וצ"ל ראה פעם אחת איך שאברך אחד ישן על הגמרא, אמר דרך בדיחותא, עתה נתיישב לי סתירת שני הגמרות, פעם כתיב לא איברי לילה אלא לגירסא, ובמקום אחר כתיב לא איברי לילה אלא לשינתא, כי עתה נתקיים שניהם:

שטט) שמעתי מר' יעקל הג"ל כי סיפר פעם אחת לפני המרן הרי"מ מגאסטאנין וצ"ל, איך שאחד הוכיר עצמו לפני האדמו"ר מראדזימין וצ"ל, על בנים, וציוה אותו לכתוב לעצמו ספר תורה, בטעמו על כי חפצו לקיים מצות מריה ורביה מצוה הראשונה, על כן יקיים מצוה האחרונה שבתורה, כתבו לכם, ואמר על זה מרן וצ"ל, אויב דער ראדזימינער רבי איז ארבי, ער איז ארבי (בניתוחא) אולט אני מרבותי (כאומר ע"ז אין לספק) וחשב בפרוטרוט על האצבעות, הרבי מקאצק, והרבי מגור וי"ע, לא למדתי כן, אם יש עול מלכות שמים חשובים מצות ומעשים טובים ואם אין עומש המצוות ומעשים טובים אינם חשובים כלום, ואחר כך סיפר ר' יעקל כל הסיפור לפני אדמו"ר וצ"ל מסאכטשוב ופירש והטעים האדמו"ר וצ"ל את דברי כ"ק מרן מגאסטאנין וצ"ל הנה הרמב"ן מפרש למה מהמר חייב, הלא אינו עושה מעשה, ופירש על כי הבהמה הולכת על ידו, על כן נחשב העול שנושא הבהמה כאילו נושא אדם העול, ובכתובות (דף ה) אמרינן גדול מעשה הצדיקים ממעשה הקביה, דאילו במעשה בראשיה כתיב אף ידי יסדה ארץ, וימיני ספחה שמים ביד אחת, ובמעשי צדיקים כתיב מקדש כוננו ידך, לכן אם יש עול מלכות שמים והוא איבור עם הקביה ועושה על ידי הקביה, נחשב המצוה שעושה אדם כאילו עושה הקביה, אולם אם

הגאון הרב ר' שמחה אבדיק נאמכין תלמיד מובהק של הגאון הג"ל כי פעם אחת הרגיש הג' ר"ל וצ"ל בהיותו בבית הכנסת כי משמשים בכתביו ושולח לביתו לדרוש מה זה משמשים בכתביו:

שמו) שמעתי מהרב דפה שא"ז החסיד ר' בעריש וצ"ל שמניכ בעיר קוטנא מונח אבן על קברו שה' ישן תמיד על האבן הזאת, ולא היה ישן על כרים וכסתות, וגם צרך חצות כל הלילות תמיד עם ירמיה הנביא, כי שומר העיר דשם ראה איך שיצא תמיד בלילה מחוץ לעיר, ויבט אחריו, ושמע בכיות שתי קולות למחרת לא הגיח אותו ליצא לחוץ עד שיאמר לו סיבת הדבר, ואמר לו אם ישבע לו שלא יגלה הדבר עד יום מותו יאמר לו ונשבע אליו, וגילה לו כי ירמיה הנביא עורך עמו חצות:

שמו) עוד שמעתי ממנו כי אצל זקנו הגאון ר' וואלף וצ"ל אבדיק לינטשיץ חיתה אצלו הבתולה ראדע שנחנה את ביתו, אחר מיתת אשתו, והבתולה באה בשנים ולא הודמן לה שידוך הגון, על כן החליט בדעתו ואמר מי שיגיע לביתו בראשונה ישרך עמו, והנה בא בעל בית אחד ר' רפאל פאראנסטאן, והביא את אשתו לקבור אותה בלינטשיץ, על כן אמר הרב להשתדך עמו כדיבורו, אך הנערה לא הוטב בעיניה הדבר לשדך עם אלמן הארענדרא, והכטיח לה שיצא ממנה דורות טובים ויצא ממנה הרב הצדיק הקדוש מטשענינאון וי"ע ואני שמעתי כי הגאון ר' חיים רצה ליקח לפת זקנתו את אשת הגאון בעל מחבר ספר ברית אברהם וצ"ל ולא רצתה להנשא אליו והכטיח לה שיצא ממנה בן שיציר העולם ויצא ממנה הצדיק הר"ר אליעזר וצ"ל:

שיח שרפי קודש

102

כי בכ"ס שהוכיר עצמו נתן לו מענה כזה כי הוא לא מצא המעות, ויהי כי ארכו לו הימים, נסע בחזרה לווארשא ואמר לו החידושי הר"ם זצ"ל כדברים הראשונים יסייע בחזרה לראדזימין שלא ירפה מהרבי עד שיתן לו תשובה נכונה, והוא יהיה עקשן יותר מהרבי, ועשה כן ונסע בחזרה לראדזימין וישב שם ימים אחדים ופתאום שלח אחריו וקרא אותו הרבי וצויה אותו לנסוע לביתו ובהאכסגיא שהיה לן מקודם, ילין גם עתה, ובכל המקומות שהיה עמד שם ונתן מרעה לסוסו יעמוד גם עתה ונתן לו סגולות וחזר לביתו, ועבר דרך ווארשא, וביקר את החי' הר"ם וסיפר לו את ציווי הרבי אך הסגולות לא רצה לגלות כי הרבי צוה שלא לגלות אותם, ואמר לו החי' הר"ם שעליו לא יסוב הפקודה וסיפר לו כל הסגולות, ואמר לו החי' הר"ם זצ"ל שיכול לסייע בבטח לביתו ועשה כפקודת הרבי והזכיר עצמו כל המקומות ולכן בקרעטשמע ש'ן מקודמוה'ך לישן שם כי ה' ממכירי הקרעטשמער והציע בעבורו בהקרעטשמי, ופתאום דפק השררות בהפתח לקנות גרות, כי נסעת לביתה והזכירה עצמה כי כלתה הנרות, ובין כך הכירה את האיש הנזכר לעיל, ושמחה עמו ושאלה לשלומו, והביעה חמהונה עליו שלא בא לקנות הצמר כרגיל תמיד והי' לה היוק ע"י שלא בא והמתינה עליו, ובין כך נפל הפרייז, וסיפר לה אסונו שקרה אותו וציוותה השררות אותו לישב עמה בהמרכבת הצב (קאטש) שלה ולסייע עמה לביתה כי משרת אחד שלה יחיה בטוב עתה, ומפור מעות על עצמו, וקונה מלבושים והוציא בעבור אשתו, ונסע האיש עמה לביתה, ושלהה אחר הסאלטעס ואכרס והלכו אל בית המשרת (הפארבעק) ודפקו על פתחו ופתח להם ואמרו לו מיד שיחזיר המעות, והראה שמונה תחת

המאדלאנג

אם אין עליו עול מלכת שמים הוי המעות ומעשים טובים שעושה האדם, כאילו בהמה או דומם, עושה מצוה, ולא חשב לכלום ע"כ:

שנ' שמעתי מכוואל מאיר כי כאשר נחלה הגה"ק הר"י מקוטנא זצ"ל כתב להאדמו"ר זצ"ל מסאכטשוב מכתב גדול וחריף, וגם ביקש במכתבו שמאוד משתוקק לראות עמו, ונסע האדמו"ר אליו ובעת נסיעתו ובקבלו ברכת פרידת שלום ממנו בירך אותו אדמו"ר זצ"ל באריכת ימים, ועל זה ענה הגאון מקוטנא זצ"ל בזה"ל לעולם שכולו ארוך, וכאשר בא האדמו"ר זצ"ל לביתו, אמר כפי הנראה צופה והביט הגאון מקוטנא על הרחוק: שגא' שמעתי מ' חיים וואלף שאיש אחד מפלאצק אחיו של

קלמן שטריקמאכער מפה סאכטשוב, לקח מצות תמיד מהגביר ר' סאנע פלינסקער, וקנה בעבורו תבואות וצמר אצל השחרים, והנגיד נתן לו ריות, כן התנהג את עצמו, פעם אחת נסע לדרכו לענין מסחרו ואבד ג' אלפים רוי"כ על הדרך, והיה מיצר לו מאוד, ומה גם שהיו מצות אחרים, אך מה היה לו לעשות ונסע להנגיד וסיפר לו הבעשה והצטדק עצמו, כי אין אשם בו, ואחר כך נסע למרן חי' הר"ם זצ"ל שהי' דר אז בווארשא ויעץ לו החי' הר"ם זצ"ל לסייע לראדזימין להאדמו"ר הר' יעקב ארי' זצ"ל ואולי ידחה אותו, אל ישמע לו ולא ילך מאתו עד שיתן לו עצה נכונה, ויאמר לו שהוא צוה לסייע אליו, ונסע לראדזימין והזכיר עצמו וצעק הרבי בהפקדה ואמר בזה הלשון: לו נאבד המעות ויבא אלי שאחזיר לו המעות, האם הייתי אני שמה, גם אבותי לא הי' שמה, ורגו עליו הרבי, וישב שם שבועות אחדים, ונתן לו הרבי שיריים, וגם מהקידוש ומהבדלה, ועל בקשתו לא השיג תשובה ברורה,

שיח שרפי קודש

נב 103

וכן עשה ר' אבא כשבא לביתו של בשלים הגה"ק משמו של האדמו"ר מקאצק זצ"ל וגם שאל אותו השאלה הנ"ל, ועמד הגה"ק זצ"ל כשעה ודא על עמדו אצל השלחן ולא ענה דבר כהרגילו תמיד לעמוד אצל השלחן כל היום, אך אחר כך שמע ר' אבא הנ"ל כאשר דיבר הגה"ק הנ"ל לעצמו ומה יעשו היהודים הפשוטים (הגאון הקדוש מטשעכינאוו) לא נסע מאז על שום חתונה מבניו, גם בעירו אם עשה חתונה אחד מבניו לא יצא להחופה רק לעקיף אכל וי"ש פעם שמה בביתו גם לא אמר תחנון במנחה ביום החופה וגם לכחרתו שהרית לא אמר כ"ז שמעתי מהרב) ואת ר' אבא פטר הגה"ק לשלום לילך לביתו ואחר זה היה בקאצק ושאל אותו האדמו"ר זצ"ל על תשובת הגה"ק מטשעכינאוו זצ"ל וסיפר לו תשובתו, ורץ האדמו"ר מקאצק זצ"ל אנה ואנה בחדרו כחצי שעה והכה באצבעו ואמר צדק אתו צדק אתו כך אמר פעמים רבות:

שנז) ערך שמעתי ממנו הנה ידוע שגם נכרים היו באים אליו ומשכימים לפתחו תמיד לבקש ולדרוש עצה ממנו אם אחד היה לו דין ודברים על חבירו היו באים אליו למשרם, וסל הצטרפות ועניני העיר היה מתנהלים על ידו, אם היה עני צריך למינות היה בא אליו, והוא שלח לו מסקת, ושלם בעבורו כמה אלפים רוי"כ הוציא הוא מכיסו על צדקות שנה בשנה:

שנז) פעם אחת באה אליו בתוך הבאות נכרית אחת מנאשעלסק והי' יודעת לדבר בלשון יהודית כי נתגדלה בין היהודים והסתירה עצמה לפני הגבאי וכתב לה קוויטל על שם יהודית, וכאשר באה אל הרבי ונתנה הקוויטל גילה את הדבר לפני הרבי שגכרית היא, וגם אבות אבותיה היה נכרים, רק

הסתיראנצ, וחששו שם ומצאו המעות והיו חסר לערך מאה רוי"כ, ואמר שכאז אתם על עבר הנהר, כי הוא רועה בהמות על עבר הנהר מזה, וראה שהיהודי אחד נחן עצמו לרחוק על עבר הנהר, ונפל ממנו דבר מצלחתו על ידי זה, והיהודי התפלל שמה ועבר ואיננו, ואחר כך עבר הוא עם הבהמות ומצא המעות:

שנז) שמעתי מהישיב ר' אכיהם ניי"ש טעטער, שסיפר לו ר' אבא מטשעכינאוו ז"ל המוציא והמביא כל אשר צריך הכל על ידו אצל האדמו"ר מטשעכינאוו זצ"ל וכל הצטרפותו ושלמותו ה' על ידו ומסתופף הי בצל אדמו"ר מקאצק זצ"ל, (מר) בוגם שמעתי ששמע מפי כ"ק הגאון ר' וואלף שאביו הגה"ק נסע על חתונת נכדו הרב ר' רפאל משה למעורטש והוא רחוק וי' מיל מקאצק ויותר מאז לא נסע הגאון מביתו ואחר כך כשהי' ר' וואלף בקאצק שאל אותו הרבי, אני חשבתי שאביו יבא הנה ממעורטש ורציתי לעשות לו לבוש אל תורתו, ואחר כך סיפר הגאון ר' וואלף לאביו ואמר אביו הקדוש, ומה יעשו היהודים הפשוטים, ולא הבינו פירוש הדברים, אחר כך כשנסעו מארבע כנסות הארץ, גם היהודים הפשוטים, הבינו המירוש כי אם היה לו לבוש לא הי' יכול לקבל יהודים פשוטים):

ובכל פעם שנסע ר' אבא לקאצק לקח ברכת פרייה מהרב הקדוש מטשעכינאוו זצ"ל ושלחו על ידו זה לזה תמיד ברכת שלום, פעם אחת נסע הגה"ק מטשעכאנאוו לקאצק (מפי הרב דפה שמעתי כי רק רצה ליסע ולא נסע) ובאמצע הדרך חזר ושב לטשעכאנאוו וכאשר היה ר' אבא הנ"ל אחר זה בקאצק שלח האדמו"ר זצ"ל ברכת שלום להגה"ק מטשעכינאוו זצ"ל וגם לשאול אותו למה חזר מאמצע הדרך

שיח שרפי קודש

דהיינו מה שצריך לישן בשעה יישן בחצי שעה, ויקץ מחי שירצה:

שנה) פעם אחת נחלה ואמר הגה"ק להנבכרים שלא ייראו לילך בחדרו, בעת שיהיה ישן הוא, ביראה כי אולי יקיצו אותו משנתו כי הוא יישן בטוב והילוכם לא יזיק לו מאומה ע"כ שמעתי ממנו:

שנה) שמעתי מהרב דחאטש שליט"א כי בעל מחבר לחם הפנים ה"י רב בקוטנא ופרנסתו היה ד' זהובים לשבוע והיה עת יקרות, והוסיפו לו זהב אחר, אחר כך כשעבר היקרות לא נתנו לו הזהב ההוספה, ולאחר פטירתו בא בחלום להפגשים שיחזרו לו כל הזהובים ההוספה שלא נתנו לו עד עתה כי צריך ליתן כתובה לאשתו האלמנה, ואין לו מאומה ואם לא יחזירו לו יתבע אוהם לבית דין של מעלה ע"כ:

שס) שמעתי מר"י שמואל מאיר, כי פעם אחת א"ח מפסח אמר האדמו"ר מסאכטשוב זצ"ל כי רצונו ליסע לגאסטאנין למרן זצ"ל, ושכרו מרכבת צב (קאטש) ונסע הרבי ובנו הה"ק ה"י שמואל זצ"ל ואחיו הר' מאיר, וגם הוא נסע עמו, והיה כאשר לא הרחיקו מהעיר חשבה המרכבה ליפול להגומות שעל הדרך (הריוועס), כי הסוסים נטו מהדרך, עד שפתע כחוט השערה ה"י הרבי חלילה נפל מהמרכבה, ונסעו הלוא וקרה להם סיבות שונות, ואמר הרבי זצ"ל כפי הנראה אין מניחין לי מן השמים ליראות עם מרן מגאסטאנין וכמעט שהסכימו לחזור לביתם, אך אחר זה התגברו על כל עיכובים וסיבות, ונסעו להלאה עד שבאו לגאסטאנין ואין לתאר את גודל שמחתם ואהבתם שהראו זה לזה, ואחר זה הלכו שניהם לחדר אחד סגור ומסוגר על שעות אחדות ואיש לא היה עמם

שיראה מהגבאי שלא ינחה ליכנס אל החדר פנימה, לכן רימה אותו ובירך אותה הרבי לשלום:

שנה) נכרית אחת באה עם בעלה האכר החולה אל הרבי זצ"ל, ושאל הגבאים אם להניח אותם לכנוס והרשה הרבי להניחם אליו, ובאו אל החדר פנימה וציוה הרבי לגבאי לשאול אותה, כי היא היתה המדברת, מה בקשתה, והשיבה כי בעלה חולה, וציוה לשאלה על מה הוצ' חולה, ואם כבר דרשה ברופאים ואמרה הן ובאיזה רופאים אם ברופאי דסביבו ועוד שאלות כאלה, והשיבה על כל דבר ודבר, ואחר כך ציוה לשאלה ומה חפצה ממנו ועל מה באה אליו, והשיבה כי באו לבקש ממנו שיתפלל לפני הקב"ה שירפאוהו (וכל ריבוי השאלות היה להודיע סיבת ביאחם אליו אם אין כוונתם לעשותו חלילה לאלקי, ונפל ברעיונם או שהיה עצת יהודי אחד, להשיבו כזאת) ובירך אותו לדרכו שישלח לו השי"ת רפואה שלימה במהרה:

שנו) פעם אחת עבר דרך טשעכינאו פאלקאוויניק אחד עם פאלק שלו, ושלח להרבי ליתן לו רשיון לבוא לבקר ולהכיר אותו, כי שמע את שמעו הטוב הולך למרחוק, על כן תשוקתו גברה עליו להכיר אותו, ויתן לו מועד זמן לבוא אליו, והרשה לו, ובא אליו ובקש אותו לישיב, והוא עומד עליהם אצל השלחן, ושאל אותו הפאלקאוויניק סיבת עמידתו, ולמה לא יושב על השלחן ודברו עוד, כשהלכו לדרכט, דרש וביקש הפאלקאוויניק ברכה ממנו לבין אותו, ובירך אותו שיחלה למעלה, ובזמן קצר נתעלה למעלה געגזאל, ושלח לו הפאלקאוויניק א דאנק:

שנו) עוד שמעתי כי שלשה דברים בקש הגה"ק מהקב"ה, שישן מיד בעת שירצה לישן ויישן מהרה

ואמר לו כמה פעמים אדוני, ותירץ כי מאברהם הי' יניקה גם הס"א ישמעאל, ומיצחק עשו, ומיעקב לא היה שום יניקה להס"א ועל זה נאמר, נחלת יעקב בלי מצרים, על כי לא היה שום יניקה להס"א אחרא ע"כ היה יכולה הקדושה להתרחב בלי מצרים, ויצחק רצה שיהיה יניקה לעשו מיעקב, כי אולי יטיב מעשיו הרעים, לכן בירך לעשו ואת אחיך תעבוד, שיהיה לו יניקה והשפעה מיעקב אולם יעקב לא הסכים לזה, על כן עשה ריבוי הכנעות ואמר כמה פעמים אדוני שלא יהיה שום יניקה לעשו ממנו ועל זה נאמר וירא יעקב מאד שלא יהיה יניקה לעשו ממנו, ויצר לו' כי על ידי יניקתו הס"א ממנו לא היה יכולה הקדושה להתרחב, ויהי בתוך המצרים, נהפוך מבלי מצרים זהו, ויצר':

שסנ) על, הזכור מירוחם שמעתי כי האדמור' זצ"ל סיפר לו פעם אחת, כי מובא בהזוהר שנתינת שם להילד הוא מעין רוח הקודש, וסיפר לו כי הרבי מקאצק זצ"ל על ברית מילה של בנו ר' משה'לי התעקשה הרבנית ליתן שם להילד על שם אביו ר' משה חלפן מווארשא, והרבי זצ"ל רצה ליתן שם אחר, ועל שהתעקשה דוקא ליתן שם אביו, אמר לה בעבור זה לא יהיה לך עוד בנים. וכן היה כי אחר היר' משה'לי זצ"ל לא היה לה עוד בנים, ועל ברית מילה מבנו ר' בנימין התראת אליו יהודי וקן אחד' לכן נתן לו שם זה:

שסנ) עוד סיפר לו האדמור' זצ"ל כי על הסדר בפסח הי' הרבי מקאצק נראה כמלאך אחר, וחלק לכל אחד מהמסובין, מצה ומרור וכו' וכשחלק כורך אמר לבנו ר' משה'לי קרח חלק על משה, הא לך כרך וסיים האדמור' זצ"ל, כידוע לא דיבר הרבי מקאצק זצ"ל חס ושלום דברים במלים,

כי

עמהם, ואחר זה עשה מרן זצ"ל סעודה גדולה לכבוד הרבי, ואחר כך בעת שלקח הרבי זצ"ל ברכת פרידה ממנו ביקש חתן מרן זצ"ל ר' יעקל עליו השלום מהרבי שיכבדו גם אותו בביתו והבטיח הרבי למלאות משאלתו, ובנסיעה הרבי לביתו מבית ר' יעקל הי' מוכרח לעבור לפני בית מרן זצ"ל, וביקש מרן זצ"ל להרבי בעת שיעבור לפני ביתו יעמוד עצמו עם המרכבה, וכן עשה והלך מרן ז"ל מביתו עם בקבוק יין תחת זרועותיו להמרכבה ואמר להרה"ק ר' שמואל זצ"ל מהיין הזה תתן לאבין על הדרך ואת הרבי בירך עוד הפעם בברכות שלו וחבקו ידם באהבה עזה, ומשום מעשה שהיה אמר מרן ז"ל בזה הלשון אני באתי לכבוד הסאכטשאווער רבי שיחיה והזכיר עצמו לפני הרבי וגם הרבי הזכיר עצמו לפניו ובתוך הדברים התחילו שניהם לבכות מתוך האהבה עזה וציוו המסובים להעגלון ליסע לדרך ויפרדו איש מעל אחיו בבכייה רבה ועל כל הדרך לא פסק הרבי מלדבר ממרן זצ"ל, ושאל את בנו הה"ק ר' שמואל זצ"ל אם הביט על עינים שלו, על הראש, הידים, שאל אותו על כל איברים שלו אם לא הביט על מראוהם ועבר דרך קוטנא וביקר את הגאון מקוטנא זצ"ל, ועסקו בדברי תורה, וכאשר נשמע בהעיר כי הרבי מסאכטשוב זצ"ל הוא שם באו חמון רב ויטובו על הבית, ונסע הרבי לביתו, ואמר אחר כך הרבי שדעתי היה לדון בקוטנא ולברר הלכה אחת, אך מפני ריבוי המון הוכרח לסהר דרכו ע"כ:

פרשת וישלח

שסא) שמעתי על השלחן שאמר אדמור' שליט"א שקשה למה עשה יעקב כל הכנעות האלו לעשו

שיח שרפי קודש

ע"כ ענין הוא, וחשב ולא היה יכול לצמוד על הדיבורים הקדושים האלה זה יותר מעשרים שנים, עד שאחר כך נודע לו הדיבורים האלה:

סוד עוד שמעתי מ'ירוחם, האדמו"ר זצ"ל סיפר לו כי בקאצק לא צוה אותו להתנהג ברביסטיות אך העיקר ללמוד, והוא פ' הדברים שכוונתו ה' לא ליקח התנהגות מאחר אך מצדו יקבל זאת:

ססה גם שמעתי מדורי ר' חיים מרדכי נ"י כי אביו היה בטשעכינאוו והזכיר לפני אדמו"ר זצ"ל את נכדו הילד חיים נחום בן דודי הרב ר' גרשון זצ"ל האב"ד בעיר קראשנעוויץ, שהיה חולה מאוד, ובטשעכינאוו היה מנהג בעת לקחת שלום נתן כל אחד קוויטל והעביר הרבי לפני עיניו והחזיר לו, אך אחר כך בעת לקחת ברכת פרידה ממנו, אז הזכיר כ"א עוד הפעם לפניו ובעת הזכיר הוא פעם שנית, אמר לו הרבי הלא הוטב לו, וכשבא לביתו נודע לו שהילד היה גוסס ר"ל, ובעת הזאת הוטב לו, ע"כ:

ססו שמעתי מהרב דפה שמאמר העולם כי לאביו של

הגה"ק מטשעכינאוו זצ"ל היה פעם אחת גלוי אליהו, כי פעם אחת באו גולנים לביתו בלילה וקשרו אותו להורגו, ובתוך כך רכב לפני ביתו איש צבא וברחו הגולנים ואמרו שזה היה אליהו הנביא זכור לטוב:

ססז הר"ר בונם זצ"ל אמר לזקינו של הגאון הקדוש

מטשעכינאוו זצ"ל היה המפתח מאוצר הנשמות על כן נתן נשמה כזה לבנו:

ססח הר"ר בונם זצ"ל כשבא לטטריקאוו להר"ר

פישעלי זצ"ל ה' לו אכסניא בבית הגניד ר' זיינוויל מחותנו של הגה"ק

מטשעכינאוו זצ"ל ונשמע שהגה"ק מטשעכינאוו בא גם כן לטטריקאוו הלך הר"ר בונם מאכסניא שלו, ואמר לה' זיינוויל שאורח טוב ממנו יבוא הנה, על כן מוכרח הוא להניח מקומו בעבורו, הר' זיינוויל הנ"ל היה חותן של הגה"ק ר' וואלף זצ"ל, וכאשר בא הגה"ק לטטריקאוו קבל הר"ר זיינוויל על חתנו שיושב בקאצק זמנים טובים ומבטל שעות רבות, ואמר הגה"ק בזה הלשון אם וועלויל שלי לא יהיה טוב ממני אם כן יהיה מקח טעות:

ססט הרבי הרי"א מראדזימין זצ"ל שלח שליח לטשעכינאוו

להגה"ק זצ"ל שרצונו להשתדך עם בנו הה"ג הר' יעקילי זנכנס ר' יעקילי להציע זאת לפני אביו הקדוש, והשיב אביו הקדוש אליו שמכסים הוא רק שיתן הוא ג' מאות רוי"כ, (ומר' בונם שמעתי כי הנהגת הק' מטשעכינאוו זצ"ל ליתן לדנויא לבניו ולנכדיו כי אם מאה רוי"כ לדנויא, ורוי"כ אחד דרשה געשאנק) ואמר הר"י איך יוכל להרים ראש לנגדו, כי לו היה בת.

ובראדזימין היה הבן, ורצה הה"ק מראדזימין וכותו ינן עליו לפזר איזה אלפים רוי"כ, והשיב לו הגאון הקדוש מטשעכינאוו זצ"ל שיאמר לו, כי לו יש מעות הרבה ע"כ יוכל ליתן סך רב, ולך אין מעות, על כן תתן מעט, וגם הר' יעקילי לראדזימין והציצ את הנדן שלו השלש מאות רוי"כ הנ"ל וחרה מאוד להרבי מראדזימין ז"ע, ואמר אם אני הצרפנדאר שלו, ואמר לו הר"י שאביו הקדוש אמר כך וטעמו וגמיקו עמו, והשתדכו, וגבלו זמן התונה, פעם אחת קרא הגה"ק לבנו הר"י שימהר לעשות חתונה כי הרבי מראדזימין הוא לעת זקנתו, ושלח הקדוש את אחד מנכדיו לראדזימין אודות זה, וסיפר לו איך שהרבי קרא

פתאום

שיח שרפי קודש

לוארשא, שהוא יעשה לה טובה, וכאשר הביאה את המכתב לחתונו, לא ידע פירוש הדברים, ואמר לה שהיא תהיה לע"צ בביתו, והוא יסע לטשעכינאוו להוודע הטובה שיכול הוא לעשות, ולאחר איזה ימים הכין עצמו לנסוע לטשעכינאוו, ונתן פקודות, לאשתו, את אשר תעשה בימים האלה כי היה סוחר והיה לו מסחר גדול, וגם להמשרת קרא ליתן לו פקודות וכאשר ראהה האשה את המשרת, הכירו שהיא בעלה העלמה ונפלה על הארץ, והוא כבר יצא מהד"ת ר"ל. ודר עם נכרית אחת, מתחילה הכחיש הדבר והתנכר אליה אך אחר כך הודה ונתנו ג' רוח ונתן לה גט פטורין:

לזאום לבנו הר"י וגם להם תמוה הדבר ועמר הרבי מראדזימין אצל השלחן בידו על השלחן מנגן לעצמו ועיין במחשבות, ואחר כך אמר אני איני יודע מאומה אך מן הסתם בטח יודע הוא יותר ממני, ושאל אותו הרבי הלא עדיין לא הגיע הזמן והשיב לו טעמים שונים, ועשו חתונה, ולאחר כלות שבעת ימי המשתה נסתלק הרבי מראדזימין ז"צ, ה"ה נפתלי אונגער סיפר, כי הגה"ק ר' וואלף היה גם כן על החתונה ושני ימים לפני כלות השבעת ימי המשתה נסע לביתו, ואמר להמסובים הלא הרבי מראדזימין אין איש ונראה כנפטר:

פעם אחת שאל הרבי מראדזימין זכותו יגן עלינו את ר' יעקלי כמה שני חיי אביו הקדוש ז"צ והודיע לו, וכשבא הר"י לביתו וסיפר זאת לאביו הקדוש זצ"ל הקפיד מאוד אביו על שגילה לו ימי שני חייו:

שעא) פעם אחת נסע הגאון הקדוש מטשעכינאוו ז"צ על הדרך בלילה עם עוד אנשים והיה ישן אחד על העגלה והקיץ אותו הגה"ק זכותו יגן עלינו איך אחת יכול לישן הלא שכחת גמ' כל הדרכים בחזקת סכנה:

שעב) הרה"ג מקינצק סיפר (הוא היה אצל המעשה) כי איך אחד לקח ברכת פרידה, והיה מוזכר בהקוויטל שהוא בן חורגו לאשת אביו והתחיל הרבי לדבר עמו אם יודע כל דיני יחוד, ולמד אותו כללי דיני יחוד:

שעג) ר' משה אהרן בראנדווין סיפר שחתנו אייבישיטץ, ה"י מקורב מטשעכינאוו פעם אחת באה עגונה אחת לטשעכינאוו והזכירה עצמה כי בעלה ברח ממנה זה זמן רב, ואין לה שום ידיעה ממנו, ודחה אותה, והפצירה בו, ונתן לה מכתב לחתנו אייבישיטץ